

több lehetőséget nyújt a „társadalmi jelenlétre”, mint ahogy ez első pillanatban látszik, az elektronikus kommunikációnak inkább ki kell egészítenie, mintsem helyettesítenie a kommunikáció egyéb formáit. Fontos kérdés – bármilyen környezet-

ben – annak felismerése, hogyan aknázható ki a legjobban az elektronikus média.

(Autoref. alapján)

Lásd még 104

KÖNYVTÁRGÉPESÍTÉS, KÖNYVTÁRÉPÜLET

Könyvtárgépesítés általában

Lásd 180

Automatizált könyvtári rendszerek teljesítménye funkcióik szerint a HORIZON, az INNOPAC és a VTLS összehasonlítása

Hatékonyság; Integrált gépi rendszer; Munkafolyamat; Szoftverválasztás

Könyvtárépítés, -berendezés

Lásd 123-124

A cikk három fő könyvtár-automatizálási rendszer (a HORIZON, az INNOPAC és a VTLS) adottságait és funkcionalitását összehasonlítva teljesítményadatokat közöl az egyes funkciókról. Az értékelést a forgalmazók adatai, valamint a világ különböző részein működő különböző típusú könyvtárak visszajelzései alapján végezték. Pontozásos rendszer alapján objektív kritériumokat állapítottak meg a rendszerek teljesítményének értékelésére hat fő funkció tekintetében: gyarapítás, katalogizálás, kölcsönzés, online olvasói katalógus, referenz és tájékoztató szolgálat, folyóiratkezelés. A funkciók szerinti teljesítményadatok várhatóan hasznosak lesznek az új rendszereket kereső könyvtárak számára, valamint azok számára is, amelyek már gépesítettek és jelenlegi rendszerüket javítani szeretnék. Ezenkívül a rendszerek adottságainak könyvtári kihasználtsági fokáról szóló adatok a forgalmazók érdeklődésére is számot tarthatnak.

(Autoref.)

Számítógépes könyvtári rendszerek

99/215

CHAUDHRY, \Abdus Sattar - ASHOOR, Saleh: Functional performance of automated systems: a comparative study of HORIZON, INNOPAC and VTLS = Program. 32.vol. 1998. 4.no. 391-402.p. Bibliogr. 15 tétel.

99/216

CLARKE, Louise - MORRIS, Anne: Library system migration: a case study of change management at Oxford University = Libri. 48.vol. 1998. 3.no. 153-162.p.

Rendszerváltás a könyvtárban: a gépi rendszer cseréje és az ehhez való alkalmazkodás az oxfordi egyetem könyvtáraiban

Egyetemi könyvtár; Integrált gépi rendszer; Munkahelyi légkör; Számítógépesítés; Továbbképzés

A könyvtári rendszerek cseréje nehéz döntésekkel jár. Az Oxfordi Egyetemi Könyvtár tapasztalatairól készült esettanulmány és a szakirodalom áttekintése alapján a szerzők ajánlásokat fogalmaztak meg és adnak közre azoknak a könyvtárosoknak a számára, akik a rendszercsere problémáival szembesülnek. Külön hangsúllyal tárgyalják a változ(tat)ás kiváltotta reakciókat, a munkatársak elkötelezett részvételének fontosságát, a kommunikációs stratégia és a betanulás kérdéseit.

Egy rendszer cseréje során más problémák merülnek fel, mint az első integrált rendszer megvásárlásakor és üzembe állításakor. A személyzet már rendelkezik tapasztalatokkal, határozott elvárásai alakultak ki, rövidebb a rendelkezésre álló idő és bonyolultabb a technológia.

Az Oxfordi Egyetemi Könyvtárban a személyzet húsz, különböző beosztású és munkakörű, tapasztalt tagjával készítették mélyinterjúkat. Az interjúkból azt a következtetést vonták le, hogy a könyvtárosok különösen pozitívan viszonyulnak a változáshoz, ha általa emelkedik munkájuk és a könyvtári szolgáltatás színvonala. Sokan örömmel vállalkoznak arra, hogy újat tanuljanak. Ha a változtatás nagyságrendjét és nehézségeit is ismerik, általában jóindulattal és reális várakozásokkal viszonyulnak a váltáshoz. A rendszercsere során a könyvtárosok másképpen viselkednek, mint a kezdeti számítógé-

pesítésnél. A személyzet bevonásának bevált módjait jelentik a bemutatók, a véleménycserék, a bizottsági munka. A világos, pontos, aktuális és releváns kommunikációra kell törekedni, formális és informális csatornákon egyaránt. Az új rendszer használatába való bevezetésnél előnyös azt hangsúlyozni, hogy az új rendszer mennyiben könnyíti meg a munkát, illetve mely vonásai azonosak a régi rendszerével vagy különböznek attól. A személyzet képzését legcélszerűbb kis csoportokban megszervezni, sok-sok gyakorlási lehetőséggel, az éles üzemelés indulása előtt két hónappal, majd két héttel, előre nem látható csúszások esetén pedig gondolni kell a frissítő kurzusokra is.

(Hegyközi Ilona)

Szakértő rendszerek

Lásd 105

Számítógép-szoftver

Lásd 215

Elektronikus könyvtár

Lásd 124

99/217

GÖTZE, Dietrich: The publisher/library relationship in the digital environment = IFLA J. 24.vol. 1998. 5/6.no. 308-311.p.

Res. francia, német és orosz nyelven

Könyvtárak és kiadók kapcsolata a digitális korban

Elektronikus publikáció; Kapcsolat intézményekkel; Könyvkiadás; Szerzői jog

A tudományos információ online publikálásában jelentkező digitális forradalom az információs láncban részt vevők mindegyikére nagy hatással van. Ebben a láncban a kutatási eredmények hatékony felhasználása szempontjából rendkívül fontos a kiadók és a könyvtárosok közötti kapcsolat. Mindkettő ugyanazokat a tudományos és szakmai közösségeket látja el, mindkettőnek áldoznia kell az új infrastruktúrára, és mindkettőnek – ügyfeleik jobb kiszolgálása érdekében – át kell szerveznie tevé-

kenységét és szolgáltatásait. A digitális korban elengedhetetlen a kiadók és könyvtárosok együttműködése. Három olyan terület van, amely megosztja a kiadókat és könyvtárosokat: a tisztességes használat elve, a különleges könyvtári jogok és a könyvtárközi dokumentumcsere. A szerző rámutat, hogy néhány, a szellemi tulajdon védelmén alapuló modell már több mint kétszáz éve jól működik, és ha megfelelően alkalmazzák őket az elektronikus korban, képesek a felhasználóknak továbbra is bővülő választékot nyújtani és biztosítani, hogy a műveket alkotók, kiadók, terjesztők és közvetítők tisztességes kompenzációt kapjanak. Az új területek felderítésére ajánlott módszerek között szerepelnek a licenc-szerződések és a „test site-ok” használatára vonatkozó kísérleti megállapodások.

(Autoref. alapján)

Az ismertetett cikkek forrásai:

ABI-Tech. – ABI-Technik (DE)
 Alexandria – Alexandria (GB)
 Aslib Proc. – Aslib Proceedings (GB)
 Austr.Libr.J. – Australian Library Journal (AU)
 Biblioteka – Biblioteka (RU)
 Bibliotekarz – Bibliotekarz (PL)
 Bibliothek – Bibliothek. Forschung und Praxis (DE)
 Bibliotheksdienst – Bibliotheksdienst (DE)
 Bottom Line – The Bottom Line (US)
 Buch Bibl. – Buch und Bibliothek (DE)
 Bull.Bibl.Fr. – Bulletin des Bibliothèques de France (FR)
 Cat.Classif.Q. – Cataloging and Classification Quarterly (US)
 Čtená – Čtená (CS)
 Doc.Bibl. – Documentation et Bibliothèques (CA)
 Documentaliste – Documentaliste (FR)
 Educ.Inf. – Education for Information (I)
 El.Libr. – Electronic Libraries (I)
 IFLA J. – IFLA Journal (I)
 Inf.Serv.Use – Information Services and Use (I)

Inf.Technol.Libr. – Information Technology and Libraries (US)
 INSPEL – INSPEL (I)
 Int.Inf.Libr.Rev. – International Information and Library Review (I)
 Interlend.Doc.Supply – Interlending and Document Supply (GB)
 J.Acad.Libariansh. – The Journal of Academic Librarianship (US)
 J.Am.Soc.Inf.Sci. – Journal of the American Society for Information Science (US)
 J.Doc. – Journal of Documentation (GB)
 J.Inf.Sci. – Journal of Information Science (GB)
 J.Interlibr.Loan Doc.Del.Inf.Supply – Journal of Interlibrary Loan, Document Delivery and Information Supply (US)
 J.Libr.Inf.Sci. – Journal of Librarianship and Information Science (GB)
 Kirjastolehti – Kirjastolehti (FI)
 LIBER Q. – LIBER Quarterly (I)
 Libr.Inf.Briefings – Library and Information Briefings (GB)
 Libr.J. – Library Journal (US)
 Libr.Manage. – Library Management (GB)
 Libr.Rev. – Library Review (GB)
 Libr.Trends – Library Trends (US)

Libri – Libri (I)
Man.Inf. – Managing Information (GB)
Nár.Knih. – Národní Knihovna (CS)
Naučn.-Teh.Inf. – Naučno-Tehnička Informaciã (RU)
NFD Inf. – NFD Information (DE)
Online CDROM Rev. – Online & CDROM Review (I)
Program – Program (GB)
ProLibris – ProLibris (DE)

Ref.User Serv.Q. – Reference & User Services Quarterly (US)
Res.Shar.Inf.Net. – Resource Sharing and Information
Networks (US)
Rev.Esp.Doc.Cient. – Revista Espanola de Documentaci3n
Científica (ES)
Signum – Signum (FI)
Z.Bibliothekswes.Bibliogr. – Zeitschrift für Bibliothekswesen
und Bibliographie (DE)